Autor Guste Santini
Četvrtak, 22 Travanj 2010 10:15

Vlada RH nam je prezentirala svoj Program (www.vlada.hr) kojim pezentira svoj pogled na stanje hrvatskog gospodarstva, s jedne strane, i, s druge strane, što namjerava učiniti da hrvatskog gospodarstvo izađe iz krize. Program je javnosti prezentirala osobno premijerka Jadranka Kosor što valja interpretirati kao odlučnost Vlade da se suoči sa identificiranim problemima, odnosno da jasno poruči građanima da se od Programa neće odustati u što je uložen i cjelokupni autoritet same Premijrke.

U dijagnostičkom pogledu valja reći da se mogu prihvatiti ocjene sa napomenom da do sada nismo imali priliku čuti tako jasne i upozoravajuće stavove Vlade. Od druge do četvrte stranice Programa dijagnoza stanja hrvatskog gospodarstva je u osnovi, po mome mišljenju, točna. Jasno, otvara se pitanje što se je to dogodilo u godinu dana da Vlada tek sada identificirala krizu i slabosti hrvatskog gospodarstva a da to isto nije mogla učiniti i (bar) godinu dana prije [1] ? Ako se nije ništa drastično dogodilo, a nije, tada valja konstatirati da smo izgubili godinu dana u kojoj se je, po zvaničnim podacima, BDP smanjio za cijelih 5,8%. Pridoda li se tome i kamata koju smo morali platiti/reprogramirati u obliku inozemnog duga od, recimo, 6% što iznosi 2,4 milijarde eura tada smanjenje iznosi i cijelih 10%. Drugim riječima, danas smo siromašniji za 10% BDP nego što smo to bili prije godinu dana. Ipak bolje ikad nego nikad.

U preostalom dijelu programa najveća pažnja je posvećena reformi javnih financija/ekonomije što se danas vidi u istoj mjeri kao što se jučer ignoriralo. O tome je na ovim stranicama napisano nekoliko stotina stranica. Nije jasno što je sa politikom tečaja i monetarno-kreditnom politikom koje su nedjeljive, u arsenalu instrumenata ekonomske politike, od fiskalne politike. Prema izjavi guvernera, koji podržava mjere Vlade, tečajna i monetarno-kreditna politka se neće mjenjati. Postavlja se pitanje da li je to dobro i da li će se cijena navedene reforme zbog tečajne i monetarno-kreditne politike povećati i ako hoće za koliko. Naprosto nedjeljivost fisklane, tečajne i monetarno-kreditne politike zahtjevaju odgovor na navedeno pitanje.

Ono što je u Programu izostalo su prioriteti i hodogram sa jasno definiranim rokovima. Upravo izostanak navedenih kriterija čini Program na neki način inventurom što valja učiniti bez preciznije analize samih mjera i njihovih učinaka. Očito će se to učiniti u narednom razdoblju.

Ostaje primjedba da nije jasna koncepcija i strategija razvoja pa, prema tome, ni operativna

politika (što može biti razlogom zašto nisu određeni prioriteti i rokovi provedbe) uključivo taktike koje će Vlada koristiti u najavljenoj reformi. Ovo se može zaključiti jer autori Programa na šestoj stranici ekslicite navode da se Program „naslanja“ na Strateški okvir za razvoj 2007.-2013. I Strategiju Vladinih programa 2010.-2012. odnosno „i druge strateške i razvojne dokumente te u njima istaknute ciljeve i prioritete“.

Program je i svojevrsan odgovor sindikatima da probleme nije moguće drješavati na ulici. To je odista tako. Ukoliko su sindikati tražili promjene Vlada ih im je navijstila. Ukoliko, pak, sindikati zahtjevaju da se radnicima ne smanjuju dohoci tada se radi o sasvim drugoj priči koja se u konačnici neće ostvariti. Sukob na relaciji Vlada – sindikati mogla bi povećati cijenu reforme koju ćemo provesti i bez obzira na izostanak sporazuma između sindikata, poslodavaca i Vlade kako bi hrvatsko gospodarstvo opstalo. Naime, jasno je da smo gotovo dva desetljeća živili iznad svojih mogućnosti u svakom pogledu i da tako nećemo moći i u buduće.

Program je takav kakav jest. On nikako nije cjelovit ali može biti početan korak koji nas vodi u pravcu promjena. I to nije malo. Ono za što se zalažem jest da se reformi pristupi sustavno kako bi cijena bila što manja. Ne treba gubiti iz vida da će i ove godine BDP biti manji nego prethodne godine i da ćemo se dodatno zadužiti. Vremena nema ali bi, napominjem, svaki vatrogasni pristup promjenama mogao biti vrlo skup kao što to pokazuje i naša praksa zadnjih sedamnaest godina.

---

[1] Skrećem pažnju čitaocu na moj rad iz 2007. Godine: „Iluzija i stvarnost hrvatskog gospodarstva“ i „Refleksije jednog Turanjca“ iz 2009. Godine.